

Onderwijscentrum
Leijpark

*veerkrachtig onderwijs
voor SO en VSO*

Anti-Pestprotocol Onderwijscentrum Leijpark 2023 - 2024

Vastgesteld door Directeur-bestuurder op 1 januari 2024
J.J. Hoekjen
Professor Stoltehof 1
5022 KE Tilburg

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J.J. Hoekjen', is placed over the text of the signature block.

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Waarom wij kiezen voor een Anti-pestprotocol	4
3. Achtergrondinformatie	6
4. Pedagogisch beleid t.a.v. pesten	8
5. Wat doen wij om pesten tegen te gaan?	10
6. Verwachtingen om pesten tegen te gaan	12
6.1 Personeel	12
6.2 Leerlingen.....	12
6.3 Ouders.....	13
7. Begeleiding	15
8. Samenwerking	16
9. Monitoren.....	17
10. Jaarlijkse activiteiten	18
Bijlage 1: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	19
Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	20
Bijlage 3: Gespreksformulier	21

1. Inleiding

Op Onderwijscentrum Leijpark willen wij onze leerlingen een veilige leeromgeving bieden met een prettige en positieve sfeer. Als een leerling gepest wordt, kan dit van invloed zijn op het functioneren van deze leerling. Het kan schadelijk zijn voor zowel de slachtoffers, leerlingen die pesten en andere leerlingen, die hier op wat voor wijze dan ook bij betrokken kunnen zijn.

Om pestgedrag te voorkomen, signaleren en bestrijden is een gezamenlijke aanpak belangrijk, waarbij inzet van alle betrokkenen van belang is: school, leerkrachten, leerlingen en ouders.

Leerlingenraad, leerkrachten, management, ouderraad en medezeggenschapsraad zijn geraadpleegd bij het tot stand komen en/of vaststellen van het anti-pestprotocol.

2. Waarom wij kiezen voor een Anti-pestprotocol

Sinds 1 augustus 2015 geldt een zorgplicht van scholen voor de veiligheid van leerlingen op school. De nadruk ligt daarbij op preventie. Een anti-pestprotocol is verplicht, om alle betrokkenen duidelijkheid te geven over hoe scholen pestgedrag signaleren, voorkomen en bestrijden.

Van scholen wordt verwacht:

- dat een beleid wordt gevoerd dat gericht is op de veiligheid van leerlingen;
- dat de veiligheidsbeleving van de leerlingen jaarlijks wordt gemonitord;
- dat er een coördinator is die het beleid voor tegengaan van pesten coördineert en die optreedt als aanspreekpunt.

Bij veiligheid gaat het om de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen.

Met dit anti-pestprotocol streven wij ernaar om gezamenlijk een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen, signaleren en bestrijden van pestgedrag.

Onze missie:

Wij bieden leerlingen van 3 – 20 jaar met een functionele beperking onderwijs, zorg en begeleiding op maat. Samen met ouders/verzorgers en onze belangrijke partners uit onderwijs, zorg en arbeid ondersteunen wij de leerlingen (zo thuisnabij mogelijk) bij het komen tot optimale persoonlijke ontplooiing en participatie in de samenleving. Wensen en belangen van individuele leerlingen en hun ouders/verzorgers op de domeinen wonen, werken, vrije tijd en burgerschap vormen hiervoor de basis. De leerkracht vervult in dit proces een centrale rol. Onze professionele en betrokken medewerkers geloven in de kracht van de dialoog en samenwerking én in het belang van transparantie en verbinding. Als scholengemeenschap willen we in het centrum van de ontwikkelingen staan en blijven we voor het uitvoeren van onze opdracht actief zoeken naar (nieuwe) verbindingen. We hebben oog voor de multiculturele samenleving waarin wij leven en we voelen ons verbonden met de christelijke visie.

Onze visie:

Wij werken vanuit de volgende visie op onderwijs en ontwikkelen:

1. Wij zien de leerling als een zichzelf ontplooiend individu.
2. We gaan uit van de mogelijkheden van de leerling en passen daar het onderwijs, de zorg en begeleiding op aan.
3. De leerling staat bij ons centraal en de leerkracht voert de regie over alle processen.
4. We hechten veel waarde aan een grote betrokkenheid van ouders als educatief partner.
5. De school is een ontmoetingschool en werkt aan en vanuit een passende verbinding met de maatschappij.

Meer specifiek hebben we onze visie als volgt uitgewerkt:

- We bieden onze leerlingen een veilige en passende leeromgeving.
- Samenwerking tussen leerlingen, ouders, school en schoolondersteuners is een belangrijk vertrekpunt.
- Het kwaliteitszorgsysteem is gebaseerd op zelfevaluatie en visitatie.

- Het personeelsbeleid is gericht op de ontwikkelingsmogelijkheden van alle medewerkers en verdergaande expertiseontwikkeling van de school.
- We streven naar het optimaal benutten van ICT-mogelijkheden binnen alle bedrijfsprocessen en alle denkbare aanpassingen voor leerlingen.
- Het onderwijsaanbod is gericht op de benodigde kennis en vaardigheden binnen de informatie- en netwerkmaatschappij van nu en bereidt voor op de toekomst (21ste eeuws leren).

We hanteren hierbij de waarden die we voor onze organisatie samen hebben vastgesteld.

Kernwaarden

Onze kernwaarden representeren de waarden waar wij bij Onderwijscentrum Leijpark voor staan. Het zijn voor ons geen loze slogans. Onze kernwaarden zijn gelijkwaardig en bepalend voor de cultuur en de grondhouding van medewerkers, kortom: voor de identiteit van onze organisatie.

Kernwaarden die ons ethisch kompas bepalen zijn:

- Veerkracht
Veerkracht refereert aan het vermogen om te leren en te blijven leren van wat er lukt en mislukt; om flexibel en volhardend om te gaan met stress en tegenslag, nieuwe kansen en uitdagingen te onderzoeken en om te zetten in mogelijkheden.
- Kansrijk
Met 'kansrijk' verwijzen we naar 'het invoegen in de maatschappij'. Leerlingen leren bij ons wat ze nodig hebben zodat ze nu en straks vol vertrouwen hun specifiek eigen plaats kunnen innemen.
- Plezier
Plezier trekt aan, verbindt, geeft energie en betekenis aan wat we – met en voor elkaar – doen. Plezier geeft kleur aan onze ambities en maakt ons op alle niveaus bewust van de eigen invloed en kracht.
- Respect
Bij respect gaat het ons niet zozeer om het naleven van uiterlijke regels, maar naar de innerlijk ervaren verbondenheid en verantwoordelijkheid voor de naaste omgeving (Depuydt e.a., 2001). We hebben het dan over gedrag waaraan wij ons gebonden achten uit respect voor onszelf, de ander of de omgeving.
- Samen
Samen leven, leren en werken: samen hebben we meerwaarde voor elkaar. We brengen de ander verder en voegen iets toe. Iedereen in de leefgemeenschap heeft daarin een eigen plek en participeert daarin vanuit eigen kracht.

3. Achtergrondinformatie

Wat is pesten?

Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen (psychisch geweld). Je bent bang, wordt uitgescholden of buitengesloten. Maar ook de dreiging dat je geslagen kan worden, kan iemand angstig en onzeker maken.

Psychisch geweld kan soms zelfs erger zijn dan lichamelijk geweld. Bedreigingen, beledigen of doodzwijgen, het kan iemand wanhopig en gefrustreerd maken. Je wordt onzeker, hebt minder vertrouwen in jezelf en het wordt ook moeilijker om anderen te vertrouwen. Dit nare gevoel werkt vaak nog lang door, ook als het pesten al gestopt is. In het ergste geval ziet een slachtoffer zelfs de leuke dingen in het leven niet meer!

Een buitenstaander kan niet altijd aan iemand zien dat hij/zij uitgescholden of buitengesloten wordt. Sommige gepeste leerlingen willen of durven dit aan niemand te vertellen. Maar als anderen dit niet weten, kunnen ze je niet helpen om het pesten te stoppen. Daarom is het zo belangrijk dat je er toch altijd met iemand over praat. Iemand die je vertrouwt. Dit kunnen je ouders/verzorgers zijn of een ander familielid, je leerkracht/mentor, of de anti-pestcoördinator. Of misschien vertel je het liever aan een vriend(in).

Vergeet nooit: er is altijd iemand die je kan en wil helpen! Als je niets doet, gaat het pesten door. Dus laat je zelf horen!

Cyberpesten

“Cyberpesten of digitaal pesten is één van de vormen van pesten en vindt plaats in de online wereld die vaak verweven is met het offline leven.

We benadrukken dat pesten via internet tussen leerlingen onderling, het gevoel van veiligheid op school sterk vermindert. We willen voorkomen dat er een onveilig klimaat ontstaat binnen een groep en in de school. Want het ‘gevoel’ van (on)veiligheid is lastiger te beïnvloeden of te voorkomen. Maar een ‘klimaat’ is wel te beïnvloeden.

De digitale wereld kent echter geen grenzen. Een klasgenoot via een chatprogramma uitschelden, of tijdens het chatten vrienden tegen elkaar opzetten, een negatief digitaal berichtje sturen, een respectloze foto op Facebook of WhatsApp over school of over je klasgenoten, iemand dood wensen in een sms’je of Whatsappje of elkaars computers infecteren met een virus, omdat je (even) boos bent, iemand terug wilt pakken, om welke reden dan ook. Dit kan immens grote gevolgen hebben.

Cyberpesten heeft in veel situaties ernstige gevolgen. De impact kan binnen een korte tijd onbedoeld groot zijn omdat digitale informatie zich ongekend snel verspreid. Het blijft altijd ergens op het internet staan. Denk eraan dat ook jouw digitale gedrag voor altijd op internet blijft staan.

Rollen bij pesten

Meestal zijn er bij pesten drie partijen, namelijk:

- Leerlingen die pesten: dit zijn vaak leerlingen die hun boosheid, woede, of eigen onzekerheid afreageren.
- De leerling die gepest wordt / het slachtoffer: dit zijn leerlingen die gepest worden.
- De meelopers:
  1. Leerlingen die niets durven te zeggen omdat ze bang zijn zelf slachtoffer te worden (meelopers).
  2. Leerlingen die zich volledig niet inlaten met situaties waarin er gepest wordt (neutralen).

Het verschil tussen plagen en pesten

Plagen is niet gemeen bedoeld, maar is zeker niet prettig. Denk bijvoorbeeld ook aan leerlingen met autisme, zij zullen een plagerij niet eens altijd begrijpen. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijker te stoppen. Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden. Soms wordt de vraag gesteld is het nu plagen of pesten, daar is maar 1 antwoord op. De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is. De zender kan het nog net zo leuk bedoeld of gezegd hebben, de ontvanger bepaalt.

Bij pesten is de sfeer niet positief en er is vaak sprake van meer tegen één. Er is sprake van een machtsverschil, soms is het slachtoffer niet altijd in staat zich tegen de andere partij voldoende weerbaar op te stellen. Pesten komt altijd gemeen over en het is lastig om het negatieve en ongewenste (pest) gedrag te stoppen in je eentje.

De verschillen tussen plagen en pesten in een overzicht.

PLAGEN	PESTEN
Het gebeurt af en toe.	Het gebeurt vaak en lang.
Iedereen is gelijk. Eerst plaagt de één en dan plaagt de ander weer.	Eén of meer kinderen spelen de baas.
Het gaat heen en weer.	Het gaat altijd één kant op met vaak hetzelfde slachtoffer.
Het is voor de lol.	Het komt gemeen over.
Het is te stoppen door te zeggen dat je het niet meer leuk vindt.	Het is moeilijk of niet te stoppen.
Plagen is niet gemeen bedoeld, maar is zeker niet prettig.	Pesten is voor niemand leuk, ook niet voor de pester zelf.

Als je het niet fijn, of vervelend vindt wat iemand doet dan is het geen plagen, maar PESTEN!
 Belangrijk om te onthouden: *De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is!*

4. Pedagogisch beleid t.a.v. pesten

Op Onderwijscentrum Leijpark werken wij met de methode “ De Vreedzame School”. Binnen het vmbo maken we hiervoor gebruik van het lesmateriaal van de methode "Leefstijl", dat beter aansluit bij de doelgroep.

De Vreedzame School is een compleet programma voor scholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

In de methode van de Vreedzame school komen thema's aan de orde als: sociale veiligheid, omgaan met (ongewenst) gedrag, ouderbetrokkenheid en de Groepsvergadering (het democratisch hart in klas en school waar leerlingen een stem hebben, en mogen meepraten over zaken die hen aangaan). De leerstofplanning van de verschillende blokken uit de methodiek Vreedzaam zijn opgenomen in de jaarplanning van alle afdelingen. Voor de afdeling vmbo maken wordt nu ook een start gemaakt met de koppeling van Leefstijl hieraan. Voor alle afdelingen binnen de school hanteren we de Grondwet.

Tijdens de lessen digitale geletterdheid wordt ook in het kader van mediawijsheid regelmatig aandacht besteed aan goede online omgangsvormen.

Preventie pesten lhbt-leerlingen

Preventie van pesten t.a.v. lhbt, lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender leerlingen heeft bij Onderwijscentrum Leijpark specifieke aandacht omdat homoseksuele, lesbische en biseksuele jongeren ruim twee keer zo vaak te maken krijgen met online pesten, zo blijkt uit CBS-onderzoek Digitale Veiligheid & Criminaliteit 2018. Bij transgender leerlingen is dit percentage zelfs nog hoger: Een op de vijf transgender jongeren geeft aan voor hun zestiende vaak te zijn gepest, tegenover een op de tien cisgender jongeren. (Rutgers, 2017)

Gender Sexuality Alliance (GSA) Onderwijscentrum Leijpark

Binnen Onderwijscentrum Leijpark hebben we sinds 2018 een GSA, geïntegreerd binnen onze leerlingenzorg. Dit is een groep leerlingen uit verschillende afdelingen en leerjaren en medewerkers, die in het bijzonder bijdraagt aan een open en inclusieve sfeer op school als het gaat om sekse-, gender en seksuele diversiteit. Iedereen is welkom in de GSA of je nu hetero, lesbisch, homo, bi of transgender bent.

Met onze GSA willen we zichtbaar maken dat iedereen zichzelf kan zijn bij ons op school. Hiervoor organiseren we verschillende acties zoals de Day of Silence, Coming-Outdag, en Paarse vrijdag. Daarnaast verzorgen leerlingen van de GSA voorlichting over seksuele en gender diversiteit.

Cyberpesten

Naast de methodiek van de Vreedzame school kan de leerkracht leerlingen specifiek nog ondersteunen in het geval van cyberpesten door:

- ✓ cyberpesten bespreekbaar maken met leerlingen;
- ✓ het inlevingsvermogen van leerlingen vergroten door voorbeelden;
- ✓ ze bewust maken van de impact van kleine incidenten die iemand uitsluiten;
- ✓ ze bewust maken van de samenhang tussen pesten en cyberpesten;
- ✓ ze verantwoordelijk maken voor hun daden: verantwoordelijkheid voor de klas en het welzijn van de groep;
- ✓ vragen hoe het makkelijker wordt om negatieve online ervaringen te melden bij jou;
- ✓ afspraken maken over wat jij doet en ook niet gaat doen met meldingen;
- ✓ vertellen wat strafbaar is;
- ✓ online gedragsregels met ze opstellen.

5. Wat doen wij om pesten tegen te gaan?

Vijfsporenaanpak

De vijfsporenaanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: de gepeste leerling, de pester(s), de ouders, de medeleerlingen en de school.

Hier volgt een opsomming van mogelijkheden hoe wij op school de vijf verschillende partijen die een rol spelen in een peestsituatie ondersteunen, gericht op het oplossen van het probleem.

Spoor 1: Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.

- ✓ Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
- ✓ Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
- ✓ Zorgen dat de leerling zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht/mentor gaat doen om het pesten te stoppen.
- ✓ Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- ✓ Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt.
- ✓ Zorgen voor vervolggesprekken.
- ✓ De leerkracht zet acties in ter bevordering van een prettig en veilig klimaat in de klas bijvoorbeeld door lessen of groeps gesprekken hieraan te besteden (DVS, Leefstijl)

Spoor 2: Steun bieden aan de leerling die pest.

- ✓ Met de leerling bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- ✓ De leerling helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- ✓ De leerling helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- ✓ Zorg dat de leerling zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht/mentor gaat doen om het pesten te stoppen.
- ✓ Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- ✓ Zorg voor vervolggesprekken.

Spoor 3: De ouders van de gepeste en van de pestende leerling steunen.

- ✓ Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- ✓ Ouders op de hoogte houden van peestsituaties.
- ✓ Informatie en advies geven over pesten en acties binnen de school, afdeling en/ of klas waarop het pesten wordt aangepakt.
- ✓ In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- ✓ Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Spoor 4: De middengroep (de rest van de leerlingen) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.

- ✓ Met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- ✓ Met de leerlingen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- ✓ Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Spoor 5: De algemene verantwoordelijkheid van de school.

- ✓ De school zorgt dat de directie, de leerkrachten en de assistenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- ✓ De school neemt stelling tegen het pesten.

- ✓ De school brengt huidige situatie rond pesten in kaart.
- ✓ De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

6. Verwachtingen om pesten tegen te gaan

6.1 Personeel

- De leerkrachten hebben kennis en inzicht in pestgedrag en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag.
- De leerkrachten zijn op de hoogte van het anti-pestprotocol en handelen hiernaar.
- De leerkrachten weten hoe ze een gesprek voeren met leerlingen/ouders over pesten.
- Leerkrachten maken gebruik van het gespreksformulier als ze in gesprek gaan met de pestende en/of gepeste leerlingen (zie bijlagen).
- Leerkrachten maken een aantekening in het leerlingvolgsysteem (LVS).

6.2 Leerlingen

Hoe zeg je nee tegen pesten?

- Praat met elkaar over pesten.
- Lees met elkaar boeken over pesten en praat over wat pesten met iemand doet.
- Accepteer dat iedereen anders is en hierdoor uniek is.
- Luister naar de ander en stop wanneer dit gezegd wordt.
- Probeer jezelf te verplaatsen in de ander die gepest wordt.
- Je bent stoerder als je NEE zegt en niet meedoet met pesten.
- Spreek elkaar aan als je iemand hoort schelden, praten over iemand of ziet slaan.
- Help elkaar om op een leuke manier met elkaar om te gaan.
- Lach met elkaar en niet om elkaar.
- Geef elkaar een compliment als jij vindt dat iemand iets goeds doet.
- Help de ander door naast hem of haar te gaan zitten. Of te spelen als je ziet dat iemand alleen is.
- Als er iets is vertel het altijd aan de juf of meester en je ouders.

Hoe je met pesten om kunt gaan.

Kom voor jezelf op!

Als je wordt gepest kan dat je veranderen: je wordt onzeker, voelt je alleen. Vaak is het voor de pester ook een manier om zich af te reageren. Doel is zelfs vaak meer om zichzelf beter te voelen en niet zozeer om de ander onzeker te maken. Dus probeer het de pesters zo moeilijk mogelijk te maken. Hoe? Kom voor jezelf op! Zeg dat het geen zin heeft om jou te pesten, want dat verandert echt niet hoe je eruit ziet of wie je bent. Zoek kinderen of mensen op die je kunnen helpen. Als je samen met anderen bent, geeft dat de pester minder macht.

Schrijf op wat je tegen de pester wilt zeggen

Als je even niet meer weet wat of hoe je iets moet zeggen, dan geeft dat niks. Vaak schiet je vlak erna iets te binnen wat je graag terug had willen zeggen. Dan denk je bij jezelf: "Waarom heb ik dit net niet gezegd?" Schrijf het op en draag dat papiertje bij je. Zo maak je een lijstje met allemaal dingen die je kunt zeggen als er weer gepest wordt. Dan ben je als het ware 'gewapend met woorden'.

Vertel het altijd aan je leerkracht.

Vertel altijd aan je mentor/leerkracht dat je wordt gepest. Hij of zij zal dit samen met jou proberen op te lossen. Bijvoorbeeld door te praten met de pester, of zelfs met de hele klas. Mocht dit niet helpen en gaat het pesten gewoon door, zeg dit dan steeds weer tegen je mentor/leerkracht! Hij/zij

kan soms niet zien of merken dat het pesten nog doorgaat. Dus vertel het iedere keer. Alleen dan kan je mentor/leerkracht jou helpen.

Vertel het ook altijd aan je ouders

Vraag ook altijd je ouders of zij je kunnen helpen. Misschien dat je ouders vroeger ook zo iets hebben meegemaakt. En hebben ze daardoor goede tips voor je.

Ook kunnen ze je troosten als het even tegenzit. Even je verhaal kwijt kunnen, kan al een verschil maken.

Schrijf je verhaal op in een dagboek

Als er even niemand is om je verhaal aan te vertellen, dan kun je ook alles van je af schrijven. Houd een dagboek bij. Beschrijf elke keer wat er gebeurd is, hoe jij reageerde op het pesten, hoe andere klasgenoten reageerden, hoe je je voelde toen er gepest werd, enz. Zo'n dagboek is ook handig als je met je ouders of mentor/leerkracht wilt praten, maar de woorden willen niet komen. Geef hen dan het dagboek of een deel ervan. Vergeet niet om ook de leuke dingen op te schrijven. Gebruik bijvoorbeeld 2 kleuren. Dan kun je in 1 keer zien of het uiteindelijk een heel vervelende dag is geweest, of dat er ook een paar leuke momenten waren. Misschien was het zelfs best goed gegaan die dag! Als je deze dingen ook opschrijft, vergeet je in ieder geval niet dat het leven nog steeds leuk kan zijn

6.3 Ouders

Wat kunt u als ouder doen als uw kind gepest wordt?

Het belangrijkste is dat het pesten ophoudt.

Denk bij vervolgstappen aan:

- Maak in ieder geval duidelijk dat het niet aan uw kind ligt dat hij/zij gepest wordt. Ieder kind is anders en uw kind is goed zoals het is. Een (weerbaarheids- of kanjer) training als remedie tegen het pesten geeft als boodschap dat de oorzaak dus toch bij het kind ligt. Een training kan op zijn plaats zijn, maar dan bijvoorbeeld met de hele klas of later, als het pesten achter de rug is.
- De school op de hoogte brengen.
- Samen met uw kind een boek lezen over pesten.
- Helpen of stimuleren nieuwe vrienden te maken.
- Helpen een uitlaatklep te vinden, bijvoorbeeld in de vorm van sporten, hobby's of andere leuke activiteiten.
- Zoek ook eventueel als ouder zelf steun, bij bekenden, via internet of bij een professional. Het kan emotioneel zwaar zijn als je kind gepest wordt of zelf pest. Het kan dan helpen om er met iemand over te kunnen praten.
- Breng school op de hoogte indien nodig.

Wat kunt u als ouder doen als uw kind pestgedrag vertoont?

- Luister naar het kind als het gaat over het pestgedrag.
- Straf kan leiden tot agressie naar het slachtoffer toe.
- Samen met uw kind een boek lezen over pesten.
- Helpen een uitlaatklep te vinden, bijvoorbeeld in de vorm van sporten, hobby's of andere leuke activiteiten.
- Zoek ook eventueel als ouder zelf steun, bij bekenden, via internet of bij een professional. Het kan emotioneel zwaar zijn als je kind gepest wordt of zelf pest. Het kan dan helpen om er met iemand over te kunnen praten.

- Pesten is onaanvaardbaar. Maak duidelijk dat u het gedrag van uw kind afkeurt; niet uw kind zelf.
- Bied het kind hulp aan om het gedrag te veranderen. Vraag bijvoorbeeld wat zou kunnen helpen.
- Bespreek met het kind hoe hij/zij het goed zou kunnen maken met de gepeste.
- Breng de school op de hoogte indien nodig.

7. Begeleiding

Procesgang:

Vanzelfsprekend is elke situatie anders. De ene situatie leent zich meer voor een uitgebreid protocol terwijl de andere situatie simpel kan worden opgelost in bijvoorbeeld de klas. Hieronder staan stappen die richting kunnen geven als het pestgedrag vaker voorkomt of zeer ernstig is.

1. Leerling vertelt zijn verhaal aan een vertrouwenspersoon (persoon waar een leerling zich veilig bij voelt), dit kan zowel leerkracht/mentor, therapeut, klassenassistent, anti-pestcoördinator etc. zijn.
2. Vertrouwenspersoon koppelt het terug aan de mentor/leerkracht.
3. Mentor/leerkracht voert een gesprek, met de pestende en gepeste leerling(en), en vult het gespreksformulier in (zie bijlagen).
4. Registratie door mentor/leerkracht in het leerlingvolgsysteem.
5. Overdracht (voor het nieuwe schooljaar) naar volgende leerkracht.

Anti-Pestcoördinatoren:

Speciaal onderwijs: Noortje Tuerlings
Email: n.tuerlings@ocleijpark.nl
Tel: 013-5398850

Voortgezet speciaal onderwijs: Ilona van der Werf
Email: i.vanderwerf@ocleijpark.nl
Tel: 013-5398850

Barbara Paijmans
Email: b.paijmans@ocleijpark.nl
Tel: 013-5398850

8. Samenwerking

We werken indien nodig samen met andere externe partijen die bij de leerling betrokken zijn. We kunnen eventueel externe partijen inschakelen, zoals de wijkagent, politie, GGD of de toegangsfuctionaris van de gemeente.

9. Monitoren

Wij vinden het belangrijk dat de veiligheidsbeleving van onze leerlingen jaarlijks wordt gemonitord. Onderwijscentrum Leijpark gebruikt hiervoor de veiligheidsmonitor. Deze wordt elk jaar afgenomen in maart. Als er uit de resultaten van de Veiligheidsmonitor blijkt dat er aandachtspunten zijn dan worden deze opgepakt binnen de betreffende afdeling.

Ook vanuit de GSA vindt er monitoring plaats op basis van gesprekken met leerlingen of er gepest wordt t.a.v. seksualiteit en/of genderidentiteit. Op onze school is preventie van pesten meerdere keren per jaar een terugkomend onderdeel op de agenda's binnen het MT, alle afdelingen, de leerlingenraad, oudercommissie en medezeggenschapsraad. Het anti-pestprotocol wordt jaarlijks besproken en geactualiseerd.

10. Jaarlijkse activiteiten

- Groepsvormende activiteiten in de klassen augustus t/m oktober
- Anti-pestweek 4de week van september
- Week van de Mediawijsheid
- Coming-Outdag 11 oktober
- Paarse vrijdag 2de vrijdag in december
- Afname enquête sociale veiligheid bij de leerlingen en ouders
- Day of Silence 2de vrijdag in april
- Dag tegen het pesten april
- Afsluitende activiteit in klassen
- Terugkoppeling enquête

Bijlage 1: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

---

Het doel van dit gesprek is driedelig:

- 1 De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- 2 Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- 3 Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht. Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.

Wees heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Je wilt duidelijk verder met de leerling. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing.

Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe de situatie verandert en het pestprobleem opgelost kan worden.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt je je op het waarom. Hoe komt het dat je dit gedrag vertoont? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan invoelend vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Bied zo nodig aanvullende (professionele) hulp aan.

Het pestgedrag moet stoppen

Met de pester wordt een “contract” opgesteld en getekend, waarin vastgelegd wordt dat het pesten per direct stopt. Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt. Voor de veiligheid van medeleerlingen, kan een leerling, buiten de groep/afdeling geplaatst worden of geschorst worden.

Contact met ouders

Neem altijd contact op met ouders (van het slachtoffer en van degene die pestgedrag laat zien) om de ouders te informeren en ze bij de vervolgstappen te betrekken.

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

➤ **Leerling komt zelf naar jou toe.**

Laat merken dat je het fijn vindt dat de leerling jou in vertrouwen neemt en benoem dat het goed is dat de leerling het pestgedrag meldt.

➤ **Je hebt van andere leerlingen gehoord dat deze leerling gepest wordt.**

Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem.

Vervolg vragen

- Wat is er gebeurd?
- Waar heb je last van? Benoem hierbij(zichtbare) emoties.
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er leerlingen die jou wel eens proberen te helpen?
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Wat verwacht je van mij?

Besprek samen met de leerling hoe anderen hem/haar kunnen ondersteunen om het pesten te laten stoppen.

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Benoem duidelijk dat het pestgedrag moet stoppen

Besprek dat er ook met de pester gesproken wordt en dat er afspraken worden gemaakt met de pester om het pesten te stoppen.

Maak een vervolgafpraak

Contact met ouders

Je kunt zelf vaak goed inschatten of het nodig is om contact op te nemen met ouders en hen eventueel te betrekken bij de vervolgstappen. Mocht je twijfelen, zoek dan één van de anti-pestcoördinatoren op.

Bijlage 3: Gespreksformulier

LEERLINGGROEP:	DATUM:
NAAM LEERLING:	
NAAM/NAMEN PESTER(S):	
NAAM/NAMEN OVERIGE BETROKKENE(N): (gepeste, meeloper(s))	
KORTE BESCHRIJVING VAN DE PESTSITUATIE:	
ONDERNOMEN STAPPEN: (gesprek pester + gepeste, etc.)	
GEMAAKTE AFSPRAKEN [⊗] Stel een contract op met de pester dat door de pester ondertekend wordt. Beschrijf de overige afspraken die gemaakt zijn.)	
VERVOLGAFSPRAAK OP:	
CONTACT MET OUDERS:	
NOTITIE MAKEN IN HET LEERLINGVOLGSYSTEEM (LVS)	